ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
05.12.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БНР

√ Липсата на квалифицирани хора за пазара на труда – сред топ 3 на проблемите за бизнеса

"Проблемите с човешките ресурси, липсата на достатъчно образовани и квалифицирани хора, постъпващи на пазара на труда, е сред топ 3 от проблемите, сочени от бизнеса в последните повече от 5 години. А в последните няколко години е сред първите 2 проблема - веднага след несигурността".

Това заяви пред БНР Васил Велев - председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, която организира днес форум за връзката между образованието и пазара на труда.

Образованието е в наши ръце, напомни той и подчерта, че на кръглата маса днес ще изнесат статистически данни, които трябва да ни изплашат.

"Статистиката ни казва, че от 2018 г. досега са намалели с 1/3 завършилите професионално образование, без за този период да са намалели родените преди 18 години. Завършилите изобщо средно образование намаляват с 20%, а завършилите основно - с 15%".

По думите му са тревожни и данните за качеството на обучението, мерено чрез тестовете PISA. България показва 2 пъти повече двойкаджии отколкото е средното в ОИСР и 3 пъти по-малко отличници, отбеляза Васил Велев и предупреди, че тези резултати се влошават във времето. Това е на входа на висшето образование, уточни той.

"Освен, че голяма част от децата не завършват, но и структурата на план-приема в професионалното образование не съответства на потребностите на пазара на труда, не съответства на заетостта днес и в динамика. Има в повече отколкото е необходимо икономически специалности, изкуства, туризъм, услуги и по-малко техника, строителство, транспорт, което е потребно на пазара на труда".

Според него всичко това се пренася и към висшето образование. По думите му неговата структурата също не отговаря на потребностите на пазара на труда.

"Има в много по-голяма степен повече обучение по икономически, социални, правни науки и по-малко по технически, природо-математически науки".

Има ирационално търсене от страна на студентите, което не съответства на техния интерес, изказа мнението си Велев в интервю за предаването "Преди всички".

"Над 40% от завършилите университетите не се реализират на позиции, които изобщо изискват висше образование. Няма никакъв подбор на входа. За всеки завършил средно образование има 2 места в първи курс на държавните плюс платеното в държавните висши училища. Принципът парите следват студента води до това, че имаме ирационално търсене, ниско качество на образование и липса на състезание. Техническите специалности се реализират по-добре на пазара на труда, получават по-високи доходи, в много по-малка степен там е безработицата, а на входа те влизат с по-слаб успех. Това ирационално търсене е в следствие на търсене на по-лесен начин да се продължи безгрижното детство, а не начин да се реализира пълноценно. Учим, за да не работим".

Поставяме редица въпроси - как да се промени ситуацията, какви стимули са нужни, дали да не се търси задължителна матура по математика, коментира той. Според него важният въпрос е как план-приемът да се структурира така, че да съответства на пазара на труда и заетостта днес. Велев е категоричен, че устойчивият начин на решаване на проблема е постигане на по-добро качество на образованието и образование, насочено към потребностите на пазара на труда.

"След 2020 г. тръгнахме обратно в грешната посока - да разваляме направеното. Поддържаме капацитет за 418 хил. студенти, а обучаваме 182 хил., като около 120-125 хил. завършват. Около 65 хил. се реализират на позиции, изискващи висше образование. Има нужда от много сериозни промени. Те бяха започнали да се правят, но след 2020 г. тръгнахме по по-лесния начин, вместо да продължим".

Търсенето сред хората със средно образование е в промишлеността, техници, машинни оператори, строителни работници, в транспорта. А за тези с висше образование - инженерно-техническите кадри. Имаме излишък на социални, стопански и правни науки, повтори той.

По-голям е рискът да се приеме бюджет в парламент, който се готви за следващи избори, смята Васил Велев. По думите му има популизъм, наддаване за народната любов, опити за купуване на гласове на едро. Няма политическа сила, която да отстоява принципни позиции, а не да върви по пътя на популизма, отбеляза той.

"Притеснява ни, че разходите са отишли много напред спрямо развитието на икономиката. Постоянно се кърпи дупката, която се получава, с някакви еднократни мерки, които свършват. Веднъж увеличени разходите и то абсолютно неефективно, не могат да бъдат намалени и ще бъдат и по-високи и следващата година, когато няма да има такива еднократни начини за запълване на дупката. Тогава катастрофата е неизбежна. Имаме увеличение на разходите в системи, които и без това са префинансирани", обясни Велев.

Цялото интервю на Веселина Миланова с Васил Велев в предаването "Преди всички" чуйте в звуковия файл - тук.

24 часа

√ Липсата на квалифицирани хора за пазара на труда – сред топ 3 на проблемите за бизнеса

"Проблемите с човешките ресурси, липсата на достатъчно образовани и квалифицирани хора, постъпващи на пазара на труда, е сред топ 3 от проблемите, сочени от бизнеса в последните повече от 5 години. А в последните няколко години е сред първите 2 проблема - веднага след несигурността".

Това заяви пред БНР Васил Велев - председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, която организира днес форум за връзката между образованието и пазара на труда.

Образованието е в наши ръце, напомни той и подчерта, че на кръглата маса днес ще изнесат статистически данни, които трябва да ни изплашат.

"Статистиката ни казва, че от 2018 г. досега са намалели с 1/3 завършилите професионално образование, без за този период да са намалели родените преди 18 години. Завършилите изобщо средно образование намаляват с 20%, а завършилите основно - с 15%".

По думите му са тревожни и данните за качеството на обучението, мерено чрез тестовете PISA. България показва 2 пъти повече двойкаджии отколкото е средното в ОИСР и 3 пъти по-малко отличници, отбеляза Васил Велев и предупреди, че тези резултати се влошават във времето. Това е на входа на висшето образование, уточни той.

"Освен, че голяма част от децата не завършват, но и структурата на план-приема в професионалното образование не съответства на потребностите на пазара на труда, не съответства на заетостта днес и в динамика. Има в повече отколкото е необходимо икономически специалности, изкуства, туризъм, услуги и по-малко техника, строителство, транспорт, което е потребно на пазара на труда".

Според него всичко това се пренася и към висшето образование. По думите му неговата структурата също не отговаря на потребностите на пазара на труда.

"Има в много по-голяма степен повече обучение по икономически, социални, правни науки и по-малко по технически, природо-математически науки".

Има ирационално търсене от страна на студентите, което не съответства на техния интерес, изказа мнението си Велев в интервю за предаването "Преди всички".

"Над 40% от завършилите университетите не се реализират на позиции, които изобщо изискват висше образование. Няма никакъв подбор на входа. За всеки завършил средно образование има 2 места в първи курс на държавните плюс платеното в държавните висши училища. Принципът парите следват студента води до това, че имаме ирационално търсене, ниско качество на образование и липса на състезание. Техническите специалности се реализират по-добре на пазара на труда, получават по-високи доходи, в много по-малка степен там е безработицата, а на входа те влизат с по-слаб успех. Това

ирационално търсене е в следствие на търсене на по-лесен начин да се продължи безгрижното детство, а не начин да се реализира пълноценно. Учим, за да не работим".
Поставяме редица въпроси - как да се промени ситуацията, какви стимули са нужни, дали да не се търси задължителна матура по математика, коментира той. Според него важният въпрос е как план-приемът да се структурира така, че да съответства на пазара на труда и заетостта днес. Велев е категоричен, че устойчивият начин на решаване на проблема е постигане на по-добро качество на образованието и образование, насочено към потребностите на пазара на труда.
"След 2020 г. тръгнахме обратно в грешната посока - да разваляме направеното. Поддържаме капацитет за 418 хил. студенти, а обучаваме 182 хил., като около 120-125 хил. завършват. Около 65 хил. се реализират на позиции, изискващи висше образование. Има нужда от много сериозни промени. Те бяха започнали да се правят, но след 2020 г. тръгнахме по по-лесния начин, вместо да продължим".
Търсенето сред хората със средно образование е в промишлеността, техници, машинни оператори, строителни работници, в транспорта. А за тези с висше образование - инженерно-техническите кадри. Имаме излишък на социални, стопански и правни науки, повтори той.
По-голям е рискът да се приеме бюджет в парламент, който се готви за следващи избори, смята Васил Велев. По думите му има популизъм, наддаване за народната любов, опити за купуване на гласове на едро. Няма политическа сила, която да отстоява принципни позиции, а не да върви по пътя на популизма, отбеляза той.
"Притеснява ни, че разходите са отишли много напред спрямо развитието на икономиката. Постоянно се кърпи дупката, която се получава, с някакви еднократни мерки, които свършват. Веднъж увеличени разходите и то абсолютно неефективно, не могат да бъдат намалени и ще бъдат и по-високи и следващата година, когато няма да има такива еднократни начини за запълване на дупката. Тогава катастрофата е неизбежна. Имаме увеличение на разходите в системи, които и без това са префинансирани", обясни Велев.

Novini.bg

√ Липсата на квалифицирани хора за пазара на труда – сред топ 3 на проблемите за бизнеса
"Проблемите с човешките ресурси, липсата на достатъчно образовани и квалифицирани хора, постъпващи на пазара на труда, е сред топ 3 от проблемите, сочени от бизнеса в последните повече от 5 години. А в последните няколко години е сред първите 2 проблема - веднага след несигурността".
Това заяви пред БНР Васил Велев - председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, която организира днес форум за връзката между образованието и пазара на труда.
Образованието е в наши ръце, напомни той и подчерта, че на кръглата маса днес ще изнесат статистически данни, които трябва да ни изплашат.
"Статистиката ни казва, че от 2018 г. досега са намалели с 1/3 завършилите професионално образование, без за този период да са намалели родените преди 18 години. Завършилите изобщо средно образование намаляват с 20%, а завършилите основно - с 15%".
По думите му са тревожни и данните за качеството на обучението, мерено чрез тестовете PISA. България показва 2 пъти повече двойкаджии отколкото е средното в ОИСР и 3 пъти по-малко отличници, отбеляза Васил Велев и предупреди, че тези резултати се влошават във времето. Това е на входа на висшето образование, уточни той.
"Освен, че голяма част от децата не завършват, но и структурата на план-приема в професионалното образование не съответства на потребностите на пазара на труда, не съответства на заетостта днес и в динамика. Има в повече отколкото е необходимо икономически специалности, изкуства, туризъм, услуги и по-малко техника, строителство, транспорт, което е потребно на пазара на труда".
Според него всичко това се пренася и към висшето образование. По думите му неговата структурата също не отговаря на потребностите на пазара на труда.
"Има в много по-голяма степен повече обучение по икономически, социални, правни науки и по-малко по технически, природо-математически науки".
Има ирационално търсене от страна на студентите, което не съответства на техния интерес, изказа мнението си Велев в интервю за предаването "Преди всички".

"Над 40% от завършилите университетите не се реализират на позиции, които изобщо изискват висше образование. Няма никакъв подбор на входа. За всеки завършил средно образование има 2 места в първи курс на държавните плюс платеното в държавните висши училища. Принципът парите следват студента води до това, че имаме ирационално търсене, ниско качество на образование и липса на състезание. Техническите специалности се реализират по-добре на пазара на труда, получават по-високи доходи, в много по-малка степен там е безработицата, а на входа те влизат с по-слаб успех. Това ирационално търсене е в следствие на търсене на по-лесен начин да се продължи безгрижното детство, а не начин да се реализира пълноценно. Учим, за да не работим".

Поставяме редица въпроси - как да се промени ситуацията, какви стимули са нужни, дали да не се търси задължителна матура по математика, коментира той. Според него важният въпрос е как план-приемът да се структурира така, че да съответства на пазара на труда и заетостта днес. Велев е категоричен, че устойчивият начин на решаване на проблема е постигане на по-добро качество на образованието и образование, насочено към потребностите на пазара на труда.

"След 2020 г. тръгнахме обратно в грешната посока - да разваляме направеното. Поддържаме капацитет за 418 хил. студенти, а обучаваме 182 хил., като около 120-125 хил. завършват. Около 65 хил. се реализират на позиции, изискващи висше образование. Има нужда от много сериозни промени. Те бяха започнали да се правят, но след 2020 г. тръгнахме по по-лесния начин, вместо да продължим".

Търсенето сред хората със средно образование е в промишлеността, техници, машинни оператори, строителни работници, в транспорта. А за тези с висше образование - инженерно-техническите кадри. Имаме излишък на социални, стопански и правни науки, повтори той.

По-голям е рискът да се приеме бюджет в парламент, който се готви за следващи избори, смята Васил Велев. По думите му има популизъм, наддаване за народната любов, опити за купуване на гласове на едро. Няма политическа сила, която да отстоява принципни позиции, а не да върви по пътя на популизма, отбеляза той.

"Притеснява ни, че разходите са отишли много напред спрямо развитието на икономиката. Постоянно се кърпи дупката, която се получава, с някакви еднократни мерки, които свършват. Веднъж увеличени разходите и то абсолютно неефективно, не могат да бъдат намалени и ще бъдат и по-високи и следващата година, когато няма да има такива еднократни начини за запълване на дупката. Тогава катастрофата е неизбежна. Имаме увеличение на разходите в системи, които и без това са префинансирани", обясни Велев.

Pariteni

√ Ще успее ли България да изпълни изискването за 3%-ия бюджетен дефицит

Ще успее ли България да изпълни изискването за **3%-ия бюджетен дефицит, ще има ли ръст на заплатите?**

Темата обсъдиха пред NOVA NEWS **председателят на АИКБ Васил Велев** и директорът на Института за социални и синдикални изследвания на КНСБ и главен икономист на Конфедерацията Любослав Костов.

„Замразяване на заплатите на администрацията не се предвижда. Размерите на политиката по доходите зависи до голяма степен от дефицита за година, включително и от дефицита тази година. Според данните, към ноември има 3,7 милиарда лева дефицит. Миналият месец бяхме на 4 милиарда, което означава, че за пръв път през 11-ия месец приходите са повече от разходите. И най-вероятно при планиран 6,2 милиарда дефицит към края на тази година декември няма да изпълним и ще бъдем между 2 и 2,5% а не 3%, както беше планирано", каза Костов. Като синдикалист той изтъкна, че потреблението движи растежа.

Според Васил Велев има деинвестиции в страната.

„Чуждестранните инвеститори напускат. Политиците и синдикатите ги изгониха. Ръст на икономиката няма. БВП е по-малко от ръста на задлъжнялостта. Ще имаме по-голям дефицит, отколкото ръст на икономиката. Производството спада вече втора година. Ние не ставаме по-богати, ставаме по-задлъжнели", обясни представителят на работодателите.

В реалния сектор хората получават по-малко, допълни той.

Факти

√ Тенденциите на пазара на труда обсъждат днес в София

Кръглата маса на тема: „Връзката между образованието и пазара на труда: Изграждане на привлекателни професии и адресиране на текущите предизвикателства – необходими промени и реформи“ ще се проведе днес в София. Организатор е Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Водещи експерти, представители на държавни институции, бизнеса, синдикатите и академичната общност ще обсъдят важни въпроси, свързани с връзката между образователната система и пазара на труда.

Събитието ще бъде открито от г-н Васил Велев, председател на Управителния съвет на АИКБ, който ще представи направеният от АИКБ анализ на идентифицирани проблеми в системата на образованието от гледна точка на пазара на труда.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ КЕВР глоби със 110 000 лева четири компании за укриване на информация

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) глоби три ТЕЦ-а и държавния Електроенергиен системен оператор за укриване на вътрешна информация, съобщиха от регулатора. Санкциите са по регламент на Европейския парламент и Европейския съвет.

Осем санкции по 10 хиляди лева ще получи ТЕЦ "Бобов дол".

"Дружеството не е оповестило вътрешна информация за осем случая на непланирана недостъпност на съоръженията си за производство на електроенергия в периода януари-март 2024 г. на лицензирана от Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори платформа за публикуване на вътрешна информация. За всяко едно от тях е издадено наказателно постановление от председателя на КЕВР за налагане на имуществена санкция от 10 000 лв.", се казва в съобщението на регулатора.

Глоба от 10 хиляди лева е получила и американската компания "КонтурГлобал Марица изток 3". Дружеството, в което държавата има 30% дял не е оповестила на платформата за вътрешна информация, че спира производствените си мощности от 20 февруари тази година. Тогава изтече договорът ѝ с Националната електрическа компания.

Само преди няколко дни от Министерството на енергетиката съобщиха, че тецът ще заработи отново частично, за да се балансира пазара на ток през зимата. Държавата има идея да купи по-голям дял от централата, за да продължи работа.

Санкция има и за втория американски ТЕЦ - "Ей и Ес - 3С Марица изток 1". Дружеството също не е публикувало информация на платформата. Глобата обаче е 20 000 лева, защото нарушението се повтаря.

По-малка глоба е получил държавния Електроенергиен системен оператор.

"Електроенергийният системен оператор сключи споразумение с КЕВР за приключване на административнонаказателното производство след издаден акт за установяване на административно нарушение на чл. 9 от REMIT и заплати 7000 лв. Дружеството не е посочило в Централизирания европейски регистър на участниците на пазара лицензирана платформа за публикуване на вътрешна информация, въпреки сключено споразумение за ползване на платформата на Българската независима енергийна борса", обясняват от регулатора.

√ Технологии и образование: Отличиха 35 проекта в областта на зеления преход

Центърът за развитие на човешките ресурси организира годишната си конференция на тема "Зелени технологии и устойчиво развитие в образованието".

В дискусиите стана ясно, че устойчивото развитие и технологиите са ключови при развиването на лидерски умения у младите хора и споделянето на добри практики за интегриране на устойчиви решения както в образованието, така и в младежките програми с фокус върху опазването на околната среда. По време на конференцията със знак за качество бяха отличени 35 проекти в областта на зеления преход.
"Ние сме поставени пред предизвикателствата непрекъснато да търсим възможност за промяна както в учебното съдържание, така и в общите методи на работа и организация на обучение на учениците, на студентите, на младите хора в България", подчерта проф. Галин Цоков, служебен министър на образованието.

БНР

√ ОИСР: Растеж на България с 2,3% през тази и с 2,8% догодина, очаква да приемем еврото през 2026 г.
В новия доклад "Икономически перспективи", публикуван днес, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) очаква БВП на България да нарасне с 2,3% през 2024 г. и с 2,8% през 2025 г., преди да се забави до 2,6% през 2026 г. Това представлява лека низходяща ревизия спрямо пролетния доклад на ОИСР от май, в който организацията очакваше българската икономика да нарасне с 2.5% през настоящата година и с 2,9% през 2025 г .
Според ОИСР, икономическия растеж е подкрепен от по-високи заплати и държавни трансфери към домакинствата, като организацията очаква реалният растеж да се засили, тъй като инфлацията се забавя с намаляващото негативно въздействие от енергийния шок.
Инвестициите в нашата страна са относително слаби, но ще се увеличат с възобновяването на отпускането на средства от ЕС, посочва още базираната в Париж организация. Тя също така очаква износът да се възстанови поради подобряването на условията в европейската икономика.
Инфлацията в България се забавя, но натискът върху заплатите остава висок. Според ОИСР, инфлацията в нашата страна ще се забави от 9,5% през 2023 г. до 2,4% през настоящата година, преди леко да се ускори до 2,7% през 2025 г., след което да нарасне с 2,5% през 2026 г.
ОИСР също така отбелязва, че продължаването на политическата несигурност в нашата страна би изложило на риск планираните реформи и инвестиции.
Динамиката на лихвените проценти ще продължи да следва тази в еврозоната, в съответствие с валутния борд и бъдещото членство в единния паричен блок, което се предполага, че ще се случи през 2026 г. с оглед на напредващата техническа подготовка, се посочва още в есенния доклад.
ОИСР също така отбелязва, че повишаването на заплатите в публичния сектор и увеличените социални разходи разшириха фискалния дефицит. Фискалната политика е експанзионистична с увеличения на заплатите в публичния сектор, минималните заплати, пенсиите и социалните помощи, компенсиращи по-високите постъпления от ДДС и подоходния данък, произтичащи от възстановяването на потреблението и по-високите заплати.
Оправдана е скромна фискална консолидация за намаляване на натиска върху търсенето и поддържане на разумни публични финанси. Реформирането на сегашния механизъм за индексиране на минималната работна заплата и пенсиите, за да се забави темпа на растеж на разходите за труд и държавните разходи, ще подкрепи ценовата стабилност преди приемането на еврото и ще облекчи фискалния натиск, посочва ОИСР.
Прилагането на реформите по Механизма за възстановяване и устойчивост става все по-неотложно за отключване на фондовете на ЕС и възобновяване на инвестиционни проекти, като това би насърчило инвестициите, отбелязва още организацията. Съживяването на инвестиционните проекти ще доведе до нарастване на държавните разходи, свързани с усвояването на еврофондовете, което до известна степен ще увеличи бюджетния дефицит.
ОИСР прогнозира намаляване на нивото на безработица от 4,3% през 2023 г. до 4,2% през настоящата година, до 4,1% през 2025 г. и 4,0% през 2026 г.
Проактивни емиграционни политики, включително за завръщането в България на наши сънародници, обновяване на системата за социално подпомагане и подобрени инвестиции в умения, пък биха спомогнали за справяне с недостига на работна ръка, се посочва още в последния доклад на ОИСР.
Нови макроикономически прогнози на ОИСР за България

Bulgaria	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Current prices BGN billion	Percentage changes, volume (2020 prices)				
GDP at market prices	139.6	4.0	1.9	2.3	2.8	2.6
Private consumption	80.9	3.9	1.4	4.4	3.8	3.3
Government consumption	26.4	8.0	1.1	2.2	2.2	2.0
Gross fixed capital formation	22.7	6.5	10.2	-1.3	3.8	3.7
Final domestic demand	130.0	5.2	2.9	2.8	3.4	3.1
Stockbuilding[1]	6.2	0.8	-4.6	0.6	0.0	0.0
Total domestic demand	136.1	5.9	-1.9	3.3	3.3	3.0
Exports of goods and services	86.3	12.1	0.0	1.1	5.4	4.2
Imports of goods and services	82.8	15.3	-5.5	2.3	6.1	5.0
Net exports[1]	3.5	-1.6	3.8	-0.6	-0.2	-0.3
Memorandum items						
GDP deflator	_	15.9	8.0	7.7	4.6	4.1
Consumer price index	_	15.3	9.5	2.4	2.7	2.5
Core consumer price index[2]	_	7.6	8.9	3.1	3.1	2.5
Unemployment rate (% of labour force)	_	4.1	4.3	4.2	4.1	4.0
Household saving ratio, net (% of disposable income)	_	0.5	3.4	3.3	3.4	3.5
General government financial balance (% of GDP)	_	-2.9	-2.0	-2.5	-3.3	-2.8
General government gross debt (% of GDP)	_	32.0	32.2	33.8	36.5	38.7
General government debt, Maastricht definition[3] (% of GDP)	_	22.5	22.9	24.5	27.2	29.4
Current account balance (% of GDP)	_	-2.6	0.9	0.2	-0.5	-0.6

1. Contributions to changes in real GDP, actual amount in the first column.
2. Consumer price index excluding food and energy.
3. The Maastricht definition of general government debt includes only loans, debt securities, and currency and deposits, with debt at face value rather than market value.
Source: OECD Economic Outlook 116 database.

√ Лагард, ЕЦБ: Европейският икономически растеж може да бъде по-слаб през следващите месеци

Икономическият растеж на еврозоната може да бъде по-слаб през следващите месеци, но възстановяването би трябвало да се ускори по-нататък, заяви президентът на ЕЦБ Кристин Лагард по време на нейно изслушване от Европейския парламент в сряда, съобщава Ройтерс.

"Данните, базирани на проучване, показват, че растежът ще бъде по-слаб в краткосрочен план, на фона на забавящия се растеж в сектора на услугите и продължаващото свиване на производството", каза Лагард пред Комисията по икономически и парични въпроси на Европейския парламент в Брюксел.

Оповестено по-рано днес ежемесечното бизнес проучване на S&P Global и Търговската банка на Хамбург (Hamburg Commercial Bank), което показа, че бизнес активността в еврозоната се влоши през ноември до 10-месечно дъно.

"В бъдеще обаче икономическото възстановяване на еврозоната трябва да започне да набира скорост, тъй като се очаква потребителските разходи да се повишат с нарастването на реалните доходи и инвестициите да се възстановят", каза още тя.

Лагард обаче предупреди, че средносрочната икономическа перспектива е несигурна и е "доминирана от рискове в посока на по-слаб растеж", включително геополитически заплахи за международната търговия.

Тя потвърди, че инфлацията ще се повиши временно през четвъртото тримесечие на настоящата година, преди да спадне до целевото ниво от 2% през следващата година.

Лагард също така каза пред Европейския парламент, че ефективното прилагане на новата рамка за икономическо управление може да помогне за справяне с предизвикателствата, свързани с високите нива на дълг, както и да увеличи инвестициите и да подкрепи дългосрочния растеж в условия на ценова стабилност.

Шефът на ЕЦБ повтори, че е "от съществено значение" да се завърши съюза на капиталовите пазари и да се задълбочи единният пазар в еврозоната.

Мениджър

√ Бизнес перспективи: Може ли Европа да подобри инвестиционния си статут?

Докато европейските политици се притесняват от заплахата за конкурентоспособността на ЕС, представлявана от Доналд Тръмп, има поне един феномен в САЩ, който Европа би искала да внесе– способността на страната да си подсигурява динамично капиталово финансиране, осигурено от физически лица и институционални инвеститори. Европа продължава да разчита предимно на заеми от банковата си система за корпоративно финансиране.

Анализ на Европейската централна банка установи, че ако домакинствата в ЕС вложат толкова в акции и облигации, колкото и американските, това може да пренасочи запаси от до 8 трлн. евро и текущ поток от 350 млрд. евро годишно от парични депозити. ЕС от десетилетие се стреми към съюз на капиталовите пазари, за да стимулира подобна промяна– без осезаем ефект. Има ли обаче причина някои да гледа днес на тази инициатива по-сериозно пита Патрик Дженкинс във „Файненшъл таймс".

В интервю миналата седмица президентът на ЕЦБ Кристин Лагард каза пред изданието, че въпреки предизвикателствата, породени от втория мандат на Тръмп, тя никога досега не е виждала „такова ниво на разбиране и вълнение" сред политиците в региона за разклащане на статуквото и гарантиране, че повече европейски пари са продуктивно инвестирани. Нейната собствена рецепта, подкрепена от съюз на капиталовите, сега преименуван като съюз за спестявания и инвестиции, включва промяна на регулаторните структури, по-специално чрез превръщането на Европейски орган за ценни книжа и пазари (ESMA) а в мощна институция като Комисията за ценни книжа и борси (SEC) на САЩ, която да може да пресече личния интерес на националните държави и да прокара програма за инвестиции в ценни книжа в целия регион.

Избора на Мария Луис Албукерке за комисар на ЕС по финансовите услуги даде надежда на банкерите, че ще има и практически последващи действия. Португалският политик и бивш неизпълнителен директор на Morgan Stanley вече обеща да консолидира раздробения европейски пазар за секюритизация.

Очаква се тя да се опита да изгради „коалиция на желаещите", като насърчи страни като Франция, Германия и други сходно мислещи емитентски центрове да установят общи принципи за третиране на несъстоятелността на секюритизирани продукти, като имат приоритет над националните правила. Създаването на по-хомогенен пазар и същевременно позволяването на банките да рециклират по-голям дял от риска се разглежда като решаващ начин за привличане на големи институционални инвеститори – както местни, така и международни.

За инвеститорите на дребно Лагард предвижда нова инвестиционна структура, която да гарантира общи стандарти и ниски разходи. Тя също така признава, че капиталовите инвестиции може да се нуждаят от данъчни стимули. Френската схема Livret A е частичен план - тя отклонява спестяванията на клиентите на банките в необлагаеми вноски за държавни приоритети, като финансиране на бюджета за отбрана.

Но подобно на режима Isa в Обединеното кралство, данъчното облекчение Livret A пропуска един трик: то улавя парите на дребно в продукти с нулев риск с ниска гарантирана възвръщаемост, вместо да насърчава ентусиазма за капиталови инвестиции, които плановете 401k, които отдавна играят ключова роля в САЩ . Лагард и други европейски политици не приемат, че отношението на европейците към риска е фундаментално по-ниско от това на техните американски братовчеди.

Политиците, ограничени от стегнати бюджети, може да отговорят на предложенията за нови данъчни облекчения за инвеститори с каменни лица. Но икономическият аргумент е стабилен: ако парите се мобилизират за финансиране на иновации, повишаване на производителността и като цяло в основата на растежа, това със сигурност е начинът, по който една икономика може и трябва да използва частното богатство.

Съществуват обаче и рискове. Докато европейските компании се представят по-слабо от конкурентите си в САЩ, защо вашият среден европейски инвеститор би предпочел да инвестира в европейските технологии вместо в компаниите от т.нар „Великолепната седморка"? Защо би предпочел Volkswagen пред Tesla? Едно рязко ограничаване на данъчните облекчения за местни инвестиции или би направило схемата непривлекателна, или би довело до лошо разпределение на капитала.

И все пак е възможно да си представим добър сценарий, колкото и немодерен да изглежда на фона на днешния европейски мрак. Принципът на желание за коалиция предлага шанс за създаване на механизми за включване на заинтересованите държави членки. Защитниците цитират корпоративната структура на Югоизточна Европа, възприета от хиляди групи от Airbus до Allianz, като полезен прецедент.

Какво тогава, ако и данъчно стимулирана инвестиционна структура на дребно, и инициатива за секюритизация бъдат замислени под такъв чадър и съобщени като част от по-широка програма за растеж от завладяващ набор от стабилни политически лидери? Това са няколко големи „ако“-та.
Но с вятъра в правилната посока международните мениджъри на активи може просто да бъдат убедени да преосмислят убеждението си, че Европа е изостанал регион, който просто не може да се конкурира със САЩ.

√ ОИСР предупреждава за риск за глобалния растеж заради възраждащия се протекционизъм

Световната икономика е настроена за стабилен растеж през следващите две години, ако възраждащият се протекционизъм не попречи на възстановяването на световната търговия, заяви Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, цитирана от Ройтерс.
Световната икономика се очаква да нарасне с 3,2% тази година и с 3,3% през 2025 г. и 2026 г., тъй като по-ниската инфлация, растежът на работните места и намаляването на лихвените проценти спомагат за компенсиране на фискалното затягане в някои страни, посочи ОИСР в последната си икономическа прогноза.
Последните прогнози бяха до голяма степен в съответствие с тези от септември, когато очакваният бяха за растеж от 3,2% през тази и следващата година и все още нямаше прогноза за 2026 г.
След спада на световната търговия миналата година, тя се възстановява и растежът на обемите се очаква да достигне 3,6% през следващата година въпреки нарастващия брой мерки за ограничаване на потока от внос, смятат от ОИСР.
„Нарастващото търговско напрежение и по-нататъшното движение към протекционизъм може да наруши веригите за доставки, да повиши потребителските цени и да повлияе отрицателно на растежа“, подчертават от организацията.
Перспективата за световната търговия се замъгли, след като новоизбраният президент на САЩ Доналд Тръмп засили призивите за повишаване на митата за различни големи търговски партньори на страната.
Тъй като охлаждането на пазара на труда води до намаляване на потребителските разходи, ОИСР прогнозира, че растежът на САЩ ще се понижи от 2,8% тази година до 2,4% през 2025 г. и 2,1% през 2026 г.
В Китай, втората по големина икономика в света, се наблюдава забавяне на растежа от 4,9% през 2024 г. до 4,7% през 2025 г. и 4,4% през 2026 г. въпреки паричните и фискалните облекчения, тъй като разходите на потребителите остават на по-ниски нива поради големите спестявания за черни дни.
Междувременно в еврозоната инвестициите ще се възползват от разхлабването на паричната политика на централната банка, а стегнатите пазари на труда ще подкрепят потребителските разходи, тласкайки растежа от 0,8% тази година до 1,3% през 2025 г. и 1,5% през 2026 г.
Очаква се растежът на Обединеното кралство да нарасне от 0,9% тази година до 1,7% през 2025 г., тъй като реалните повишения на доходите и увеличаването на публичните разходи помогнаха да се компенсира ефектът от по-високите данъци, преди растежът да се върне обратно до 1,3% през 2026 г.
Подкрепена от мерките за икономически стимули, Япония се възстановява от свиване с 0,3% тази година до растеж от 1,5% през 2025 г., преди да се забави до 0,6% през 2026 г.
Тъй като инфлацията намалява, повечето големи централни банки трябва да продължат внимателно да разхлабват паричната политика, с изключение на Япония, посочи ОИСР.
Организацията също така подчерта, че повечето правителства трябва да предприемат решителни действия за стабилизиране на дълговото си бреме.

Business.dir.bg

√ Проектобюджет' 25: Няма да вдигат осигуровки, ще има нови данъци, но не основни

Законът за бюджета за 2025 г. ще бъде с дефицит в рамките на 3% от БВП, колкото е по Закона за публичните финанси. Това каза на брифинг в Министерския съвет служебният вицепремиер и министър на финансите Людмила Петкова.
"Провеждаме срещи във връзка с набелязаните мерки, както с работодателските и синдикални организации, и Сдружението на общините в Република България, така и с част от политически партии в 51-вото Народно събрание. Това се наложи, тъй като при анализа на приходите и разходите за 2025 г. беше установено, че разходите по действащи политики и законодателство са с 18 млрд. лв. повече, отколкото са приходите, изчислени на базата на макроикономически показатели и действащи политики (с тези разходи дефицитът би бил много над допустимите 3% от БВП, около 8-9% - б.р.).

Във връзка с това се наложи да бъдат набелязани мерки по отношение на приходите и разходите, за да бъде представен бюджет с дефицит 3%", каза Петкова, цитирана от БТА.
"Финансовата стабилност на държавата е най-важното за служебното правителство. Във връзка с това положихме всички усилия да предложим бюджет, който да гарантира устойчивост за страната", увери вицепремиерът.
"Част от приходните мерки, след обсъждането с работодателите, синдикатите и парламентарно представените партии, няма да бъдат внесени." Няма да бъде внесена мярката за увеличаване на осигуровките, отбеляза Петкова.
Финансовият министър откри приходните мерки, вече съобщавани:

- облагане на свръхпечалбите на банките,
- данък върху подземните богатства,
- увеличение на акцизите на тютюна, тютюневите изделия и алкохолните напитки,
- "някои предложения, свързани с отпадане на намалените ставки" (по ДДС), без да става ясно кои, но най-вероятно ще отпадне намаленото облагане с 9% за ресторантьори и хотелиери.

Петкова отбеляза, че подобни увеличения не биха повлияли на цените на акцизните стоки за крайния потребител.
Финансовият министър подчерта като много важно, че няма да се увеличават основните данъци - ДДС, корпоративен данък, данък върху доходите на физически лица, както и осигуровките, защото, по думите ѝ, те оказват пряко влияние или върху инфлацията, или върху икономическото развитие.
Преди правителственото заседание премиерът Димитър Главчев каза, цитиран от БНР, че се "предвижда увеличение на доходите, така както са обещани". "Тоест, в Министерството на отбраната, в Министерството на вътрешните работи, е предвидено да се получи това, което е обещано, защото не си изпълняваме обещанията просто. Предвиден е и ръст и на другите доходи, а за пенсиите също, както сме казали, Covid добавката ще продължи да се включва в пенсиите. Ще бъдат осъвременяване по швейцарското правило, обясни служебният премиер."
По пътя към еврозоната
Димитър Главчев е категоричен, че ще си изпълним задълженията и ще внесем бюджет с 3% дефицит, за да можем да продължим начертаното и да влезем в еврозоната, без да уточнява кога ще бъде внесен проектът.
"Вече сме на финала за приемането ни в еврозоната. Очакваме изпълненото на ценовата стабилност, за да може да се изготвят извънредните конвергентни доклади", каза Петкова.
Служебният премиер припомни, че окончателният вариант на закона за бюджета се гласува в Народното събрание, както и че съществува възможност вносителят на законопроекта да го оттегли. Ако видим, че е застрашена 3-процентната рамка на дефицита, ще предприемем действия по оттегляне на бюджета, закани се служебният премиер.
"Няма да позволим в Народното събрание да бъде увеличен този дефицит, за да се предотврати влизането на България в еврозоната", категорична бе Людмила Петкова.
Кога ще бъде внесен бюджетът
Очаква се проектобюджетът да бъде обсъден с Националния съвет за тристранно сътрудничество, след което да бъде одобрен и внесен в Народното събрание още през следващата седмица.
Не знам защо политици трябва да ни призовават и независими експерти на политически партии да внесем бюджет. Никога не съм казвал, че няма да внесем бюджет. Даже имахме готовност да го внесем и в предишното събрание, изтъкна Главчев във връзка с настояването на съпредседателя на ПП Асен Василев правителството да внесе проекта възможно най-скоро.
Междувременно сме внесли 12 законопроекта в 51-вото Народно събрание, четири от които са за данъчните закони. Всеки, който се занимава с бюджет, знае, че първо се приемат данъчните закони, които са основата за приемане на бюджет, подчерта служебният премиер.

3e-news.net

√ Унгария, България и Румъния ще са с най-скъпа електроенергия от цяла Европа за четвъртък 5 декември
Румънската енергийна борса OPCOM затвори сегмента „Ден напред“ при цена от 204,42 евро/мвтч за базова енергия. Това сочат данните на борсата за 5 декември 2024 г. Пиковата цена ще бъде 261,83 евро/мвтч, а извънпиковата ще е 147,00 евро/мвтч. Най-високата цена от 703,16 евро/мвтч ще бъде в 17 ч. Най-ниска ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 103,65 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 67 559,8 мвтч.

Същата ще бъце цената и в България - 204,42 евро/мвтч и заедно с Румъния това ще е втората най-скъпа цена за базова енергия в Европа за този ден.
На гръцката енергийна борса HENEX средната цена за базова енергия на 5 декември ще бъде 167,39 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 376 721,18 мвтч. Максималната цена ще е 282,23 евро/мвтч и тя ще е в 8 ч. Минималната цена ще бъде в 3 ч и тя ще бъде 103,65 евро/мвтч.
При унгарската енергийна борса HUPX цената на базовата енергия за 5 декември е 210,34 евро/мвтч. Пиковата цена ще бъде 266,76 евро/мвтч. Най-високата цена от 718,41 евро/мвтч ще бъде в 17 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 103,67 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 86 606,5 мвтч. Това ще е и най-високата цена за базова енергия в Европа за този ден.
Базовата цена на електроенергията за 5 декември на Словашката енергийна борса е 194,69 евро/мвтч. Най-високата цена от 505,88 евро/мвтч ще бъде в 17 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 103,69 евро/мвтч.
Базовата цена на електроенергията на Чешката енергийна борса е 144,65 евро/мвтч. Най-високата цена от 195,30 евро/мвтч ще бъде в 8 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 103,74 евро/мвтч.
На Австрийската енергийна борса цената за базова енергия за 5 декември е 131,80 евро/мвтч. Пиковата цена ще е 144,36 евро/мвтч. Търгуваният обем при базовата енергия е 61 031,2 мвтч. Най-висока се очаква да бъде цената в 9 ч и тя ще достигне 162,99 евро/мвтч. Най-ниска пък ще бъде цената в 24 ч и тя ще бъде 100,04 евро/мвтч.
На Германската енергийна борса цената за базова енергия е 106,20 евро/мвтч на 5 декември. Пиковата цена ще бъде 112,67 евро/мвтч. Търгуваните обеми при базовата енергия са 816 043,5 мвтч. Най-висока ще бъде цената в 8 ч и тя ще достигне 143,54 евро/мвтч. Най-ниска пък ще бъде цената в 24 ч и тя ще бъде 43,14 евро/мвтч.
На италианския енергиен пазар електроенергията на сегмента „Ден напред“ за 5 декември и ще се продава за 148,53 евро/мвтч за базова енергия.

√ Сметките за ток и газ в столиците на ЕС през ноември 2024 г. са намалели с 2 %

Развитието на европейските цени на електроенергията и газа за бита без данъци в европейските столици между януари 2009 г. и месец ноември 2024 г. представят в поредното си проучване VaasaETT и два от водещите регулатора на енергийния пазар - Energie-Control Austria и унгарският орган за регулиране на енергетиката и комуналните услуги (MEKH). Индексът се изчислява чрез претегляне на цените във всяка от столиците според съответното национално потребление на електроенергия или газ.
Цените на електроенергията намаляха устойчиво през първата половина на 2009 г. и стигнаха дъното от 96 индексни пункта през юни същата година, тъй като икономическата криза се отрази на търсенето и нивата им на еро се сринаха. През втората половина на 2009 г. цените започнаха да се възстановяват. Оттогава са във възходяща тенденция. Индексът за електроенергия достигна цели 117 индексни пункта (и.п.) през декември 2014 г. През 2016 г. и 2017 г. се колебае около 108 и.п., а през 2019 г. между 115 – 120 и.п.. Ограниченията по време на пандемията COVID-19 понижиха индекса до 112 пункта през 2020 г. Тенденцията към нарастване започна през 2021 г. , а от януари 2022 г. индексът за електрическа енергия HEPI започва да нараства екстремно през декември 2021 г. и достига 164 пункта. След като изкачи най-рязкото стъпало в историческите данни през януари 2022 г. и постигна пик през октомври 2022 г., индексът премина към тенденция към намаляване повече от година. От пролетта на 2024 г. последва тенденция за нарастване и в момента е на 190 пункта (EUR-15), се посочва в изследването.
По отношение на цените на природния газ, експертите напомнят трудните периоди от 2009 г. насам. Икономическият спад, който повлия на търсенето на енергия и на цените на едро през 2009 г. се вижда много по-ясно в развитието на цените на газа за бита, заявяват авторите на проучването. Индексът на цените на газа спадна значително през 2009 г и достигна най-ниската си стойност едва през февруари 2010 г. при 81 индексни пункта (девет месеца след най-ниската стойност в индекса на цената на електроенергията). Стабилното нарастване, е регистрирано до началото на 2013 г.като се запазва между 105 и 110 и.п. оттогава, въпреки значителния спад на цените на природния газ на международните пазари през 2015 г. През 2016 г. обаче цените на газа се сринаха и достигнаха 6-годишно дъно през септември при 92 пункта. След малко покачване до 95 пункта през март 2017 г., последва по-голямо увеличение до 102 пункта през ноември 2018 г. Тенденция на намаляване е наблюдавана в продължение на две години, след което индексът на цените на газа започва да се повишава, и за пръв път през август 2021 г. надминава нивата от ноември 2018 г.

Продължаващата енергийна криза повлия силно на индекса на цените на газа, който беше почти удвоен през 2021 г., преминавайки от 87 пункта през януари 2021 г. до 163 през ноември 2021 г. Оттогава стойността му отново се удвои през ноември 2022 г., достигайки 350 пункта.

Подобно на пазара на електроенергия следваше тенденция към намаление, но напоследък тя изглежда се обръща и в момента е на 168 индексни пункта.

При разглеждане на средните стойности на цените за крайните потребители, както на електроенергията, така и на газа се наблюдават следните промени: спрямо година по-рано, ноември 2023 г., сметките за ток и газ в столиците на ЕС са намалели с 2 %.

В зависимост от това къде в изследваните 33-те европейски столици живее даден краен потребител в Европа, към 1 ноември цената на електроенергията, може да варира в съотношение над 4. За битовите клиенти в Европа най-скъпите градове са Берлин и Копенхаген, следвани от Дъблин, Лондон и Прага. Будапеща е с най-евтината цена на електроенергията, следвана от Киев, Белград и Подгорица.

В номинално изражение цените в столиците на Централна и Източна Европа (ЦИЕ) клонят към по-ниски от средните. Прага, Талин и Вилнюс са единствените столици сред страните от ЦИЕ, в които цената на електроенергията е над средната за Европа.

Най-значимите промени, настъпили на пазара на електроенергия през месец ноември:

• 21% увеличение на цените в Любляна, поради нарастване на компонента за дистрибуция;
• 10% повишение на цената в Стокхолм, поради поскъпване на енергийния компонент;
• Ръст на цените с 9% в Никозия, поради по-високиенергийни и разпределителни компоненти;
• Увеличение на цените със 7% в Мадрид, поради повишение на компонентите на енергия и енергийните данъци;
• 6% скок на цената в Загреб, поради покачване на енергийния компонент;
• 3% повишение на цената в Осло, поради поскъпване на енергийния компонент;
• Увеличение на цените с 2% в Берлин, Брюксел, Копенхаген и Рим, поради по-високи енергийни компоненти;
• Нарастване на цените с 1% в Амстердам и Хелзинки, поради повишаване на енергийните компоненти;
• 3% намаление на цените в Атина, поради понижение компонентите за енергия и енергийните данъци;
• 2% спад на цената в Талин, поради намаляване на енергийния компонент;
• 1% понижение на цените в Дъблин, Лисабон, Рига и Вилнюс, поради намаляване на енергийния компонент;

Средната европейска цена за краен потребител отбеляза 2% увеличение този месец и в момента е малко под нивото, регистрирано преди година. При прегледа по отношение на 33-те столици, 15 не показват промяна в цените за крайните потребители. При 12 обаче се наблюдава различна степен на увеличение, а на останалите 6 се отбелязват незначителни понижения.

В момента цените на едро растат в цяла Европа, което се дължи на студената вълна, ниското производство на енергия от възобновяеми източници, прекъсвания при производството на ядрена енергия в някои части на Европа и продължаващото геополитическо напрежение. Ако тази тенденция продължи, битовите потребители може да се сблъскат с допълнителни увеличения на цените през следващите месеци, смятат експертите.

Когато се коригира към стандартите за покупателна способност (PPS) във всяка страна, картината се променя драстично. PPS е изкуствена обща референтна валута, която елиминира общите разлики в ценовите нива между държавите. Когато са изразени в PPS, цените на енергията се изясняват във връзка с разходите за други стоки и услуги. Най-ниските коригирани цени на електроенергията за домакинствата са тези в Осло, Будапеща, Валета и Хелзинки, докато най-високите в момента са в Прага, Никозия, Берлин и Варшава. Повечето от страните от ЦИЕ обикновено имат цени на електроенергията, които са сравнително ниски в сравнение с общото ниво на цените в страната и под средното за Европа.

Това обаче отново не е така през ноември за Букурещ, Прага, Рига, Талин, Вилнюс и Варшава. Това са столиците сред страните от ЦИЕ, в които цената на електроенергията е над средната за Европа.

Проучването показва, че за столиците на ЕС средно енергията (оспорвания компонент на цената) представлява 52% от цената на сметката за електричество за крайния потребител, разпределението 28 %, енергийните данъци 6%, а ДДС 15%. При фокусиране върху цената на енергията като стока, в Будапеща става ясно, че тя в момента представлява само 14% от цената на електроенергията за крайния потребител, което е най-ниското сред всички изследвани градове. Точно обратно, Валета е с най-голям енергиен процент, който достига 73% от цената за крайния потребител през ноември 2024 г.

Припомня се, че считано от януари 2020 г., типичен потребител в Амстердам плаща нулев енергиен данък поради увеличения размер на данъчния кредит, който надвишава размерът на енергийния данък. Той получава обратно възстановяване на превишената сума на данъчния кредит. Целта на това възстановяване е да насърчи потребителите към електрификация и отказ от отопление и уреди на газ.

По същия начин в град Люксембург типичният клиент плаща отрицателни енергийни данъци в резултат на механизма за компенсация, който и в момента е в сила и е насочен към компенсиране на увеличението на енергийния компонент и стабилизиране цените до нивата от 2022 г.

Преди енергийната криза фиксираните (цена и срок) и променливите цени бяха относително сходни, констатират експертите. Фиксираната цена често е била по-ниска, тъй като е осигурявала на доставчика по-малка лоялност и риск при доставката. Въпреки че клиентите по същество залагаха малко на посоката на пазара, това не беше особено важен избор за повечето клиенти. Поне на по-зрелите пазари активните клиенти все пак са склонни да избират фиксирани цени. След кризата ситуацията почти се обърна, констатират експертите. Фиксираните цени, където са налични (на някои пазари те не са налични от началото или средата на кризата), бяха по-високи от променливите, а в някои случаи с много голям марж. За пореден период на изследването експертите констатират, че тази тенденция изглежда отново се обръща.

През ноември 2024 г. броят на фиксираните предлагани договори изглежда се увеличава, докато средната им цена е по-ниска от средната променлива цена с 0,1 c€/kWh. Това се наблюдава и при по-голямата част от пазарите на EUR15, когато се изследват индивидуално, като фиксираните договори са средно по-евтини от променливите в осем от отделните пазари с EUR15.

Във всички визирани в изследването пазари, средната цена за фиксирани цени е 28,74 c€/kwh, а за променливите - 28,84 c€/kWh. Естествено, за тези пазари, където фиксираните цени са налични и много различни от променливите цени, средната стойност на двете е по-малко представителна, отколкото на други пазари.

Ако променливите цени се коригират по паритета на покупателна способност (PPS), вероятно ще се придобие по-ясна картина на относителното значение на най-популярните цени през месец ноември 2024 г.

Природен газ

По отношение на цената на природния газ за битовите потребители от 27 европейски столици към 1 ноември 2024 г. за пореден път в проучването се затвърждава наблюдението, че най-високата цена се плаща от жителите на Стокхолм. Второто място се държи от Берн. Амстердам също запазва третото си място като най-скъпа столица.

Природният газ за домакинствата обикновено е по-евтин в страни от Централна и Източна Европа (ЦИЕ). През ноември всички страни от ЦИЕ са с цена на природния газ, която е по-ниска от средната за Европа.

Най-значимите промени, настъпили на пазара на природен газ през ноември:

- 4% поскъпване в София, поради увеличение на енергийната компонента;
- 3% повишение на цените в Атина и Брюксел, поради нарастване на енергийни компоненти;
- 2% увеличение на цената в Рим, поради поскъпване на енергийния компонент;
- 1% поскъпване на цените в Берлин и Лондон, поради увеличение на енергийните компоненти;
- 13% намаление на цените в град Люксембург, поради понижение на енергийния компонент;
- Спад на цените с 1% в Рига и Виена, поради намаляване на енергийните им компоненти;

Средната цена на природния газ за краен потребител остава стабилна в цяла Европа през ноември. От 27-те разглеждани столици само 6 показват ограничени признаци на увеличение, а в 3 от тях се наблюдава спад на цените, докато в останалите 18 не се виждат вариации в цените, се посочва в изследването.

Референтната цена на TTF се изкачи до най-високото си ниво през последната година, оставайки над границата от 40 €/MWh за целия месец на фона на нарастващото геополитическо напрежение и поранилото студено време. Освен това ниското производство на вятърна електроенергия през ноември доведе до повишена зависимост от газови електроцентрали, причинявайки значителни изтегляния на газ от хранилищата. Нивата на съхранение на газ в ЕС в момента са по-ниски, отколкото бяха преди година. Доставките на газ от Русия за Австрия бяха спрени в средата на ноември поради конфликти в плащанията, а споразумението за внос от Газпром за Европа през Украйна трябва да изтече в края на годината. Несигурността около бъдещите доставки може потенциално да доведе до увеличения на цените и повече внос на LNG, констатират авторите на проучването.

През ноември София отбеляза най-голямото увеличение на цената на природния газ за крайни потребители (4%), тъй като регулаторът на повиши енергийния компонент за четвърти пореден месец, поради по-малката роля на на газовите доставки от дългосрочния договор с Азербайджан.
В Атина увеличението от 3% на цените на природния газ за крайния потребител е резултат от повишаването на цените на TTF през октомври, тъй като повечето тарифи за природен газ в Гърция са индексирани към референтната цена на TTF за месец напред.
Точно противоположно, Люксембург претърпя единственото значително намаление на цените на природния газ за крайния потребител с 13%. Люксембург работи активно за намаляване на потреблението на природен газ, за да постигне целите на ЕС да по-ниски емисии на CO2, като по този начин се увеличава използването на биогаз. Правителството обаче вече обяви премахването на ценовия щит от 1 януари, което се очаква да доведе до скок на цените с 14% през 2025 г., заявяват експертите.
По същия начин, както при електроенергията, цените на газа при PPS са много по-различни от действителните . През ноември Будапеща, Люксембург и Лондон според изследването са били най-евтините градове, при коригиране към PPS.
Проучването и през ноември показва, че за европейските столици средно енергията (оспоримият компонент на цената) представлява 53% от цената на природния газ за крайния потребител, разпределението 22%, енергийните данъци 10%, а ДДС - 16%.
Като цяло резултатите показват, че пазарните сили представляват около 52 % от цената на електроенергията за крайния потребител и около 53 % за газа, докато националните фискални и регулаторни елементи са отговорни за останалите 48 % и 47 % съответно чрез тарифите за разпределение, енергийни данъци и ДДС.
Енергийната криза доведе до значително увеличение на средния енергиен компонент в столиците на ЕС, въпреки че сега цените изглеждат намалени в сравнение с предходните две години.
Енергийният дял в цената на електроенергията за крайните потребители според изследването е бил 66% през ноември 2022 г. и 56% през ноември 2023 г., докато през проучвания ноември 2024 г. е 52%.
По същия начин на пазара на природен газ процентът на енергийния компонент от цената за крайния потребител е бил 70% през ноември 2022 г., преди да достигне 58% през ноември 2023 г. и 53% през посочения месец от настоящата година. На места, където енергийният компонент е по-нисък, такъв е и стимулът за клиентите да търсят по-конкурентни оферти, заключават авторите на проучването.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Франция потъва още по-дълбоко в криза след свалянето на премиера на Макрон
Еманюел Макрон ще търси нов министър-председател в четвъртък, след като крайната десница обедини сили с левицата, за да прокара вот на недоверие срещу неговото правителство заради бюджетен спор.
Френският президент трябва да намери премиер, който може да прокара бюджет за 2025 г. през дълбоко разделения парламент.
Но всеки нов лидер ще се сблъска със същата финансова криза, която свали администрацията на премиера Мишел Барние.
Бюджетният законопроект, представен от Барние – който потъна с неговото правителство – съдържаше 60 милиарда евро в увеличения на данъците и съкращения на разходите, които имаха за цел намаляване на дефицита до 5% от икономическото производство през 2025 г., от приблизително 6,1% през тази година.
Френският президент трябва да направи изявление в 20 часа в четвъртък.
Крайнодесният лидер Марин льо Пен се обедини с лява коалиция, за да свали Барние късно в сряда, вкарвайки страната в продължителен период на турбуленция, който вероятно ще обезпокои допълнително инвеститорите.
С очаквания резултат от гласуването, еврото беше малко променено около $1,0514 след резултата и фючърсите на френски облигации се отказаха от някои от предишните си печалби.
Мандатът на Барние беше най-краткият за премиер от основаването на Петата република на Франция през 1958 г. Барние, опитен консерватор и главен преговарящ на ЕС за Брекзит, беше назначен през септември.
Сегашната безизходица няма да приключи толкова лесно за Макрон, тъй като следващият премиер ще трябва да работи при същите условия и од риск от вот на недоверие в парламента.

Макрон има правомощията да назначи нов министър-председател, но имаше продължителна борба, преди да успее да спечели ограничена подкрепа за Барние от фрагментирания парламент.

Корените на настоящите сътресения датират от юни, когато Макрон разпусна парламента и свика предсрочни избори, докато се опитваше да се възстанови от съкрушителното поражение за своята партия на европейските избори - където партията на Льо Пен спечели повече от два пъти гласовете на партията на президента.

Вместо това той направи "Национален сбор" на Льо Пен най-голямата партия в парламента и нейният лидер стана най-влиятелният посредник на властта в страната, докато центристката му коалиция се разпадна.

След гласуването през юни долната камара беше разделена на три яростно противопоставени блока: намален център, подкрепящ президента, ляв съюз и крайната десница, водена от Льо Пен. Този състав няма да се промени, тъй като нови парламентарни избори могат да се проведат най-рано през юли.

Разделението между тези групи се изостри от икономическите проблеми, пред които е изправена Франция, като бюджетният дефицит ще надхвърли 6% от БВП тази година и гласоподавателите не са склонни да приемат съкращения на разходите или по-високи данъци.

Какво се случва сега:

Кабинетът в оставка остава на мястото си с ограничени правомощия и вероятно ще разчита на непроверено извънредно законодателство за събиране на данъци и въвеждане на важни разходи

Френският президент е единствено отговорен за назначаването на нов премиер, но няма конституционно ограничение във времето за вземане на решение и няма очевиден кандидат - на Макрон му бяха необходими близо два месеца, за да избере Барни

След като бъде назначен, новият премиер предлага кабинет, назначен от президента, и след това трябва да изпрати нов законопроект за бюджета за 2025 г. в парламента

Нови парламентарни избори не могат да се проведат преди юли.

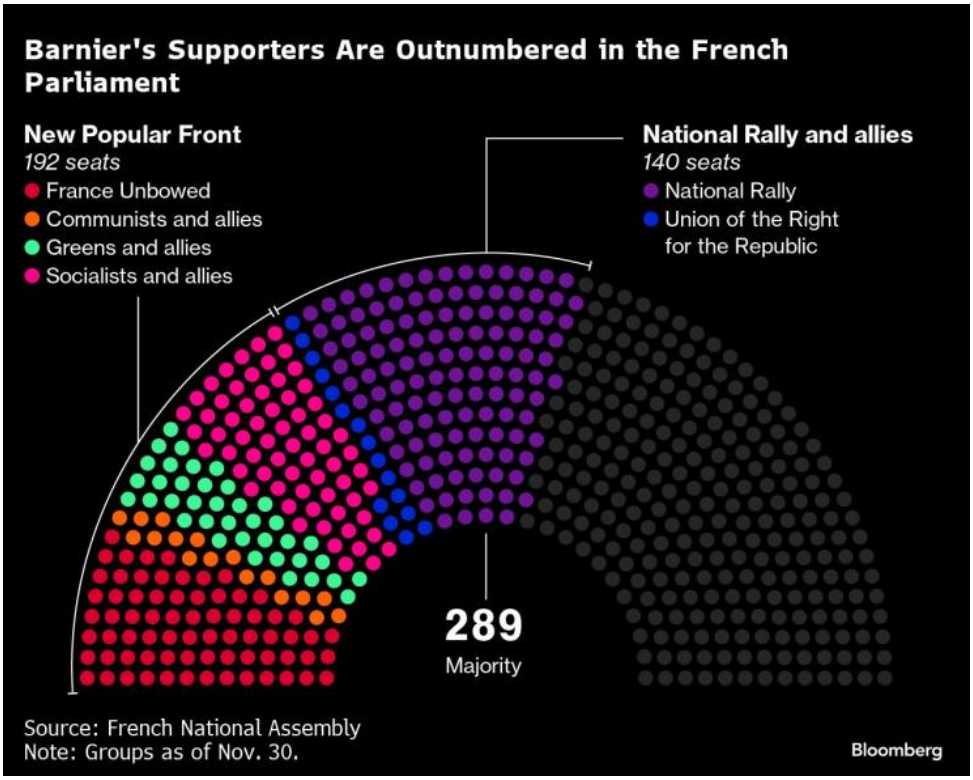
Хаосът във втората по големина икономика в Европейския съюз накара инвеститорите в облигации да накажат френския държавен дълг в сравнение с неговите колеги. Барние предупреди за „буря“ на финансовите пазари, ако бъде свален.

Изходящата администрация ще продължи да изпълнява длъжността си за момента, което ще позволи на правителството да избегне затваряне в американски стил. Барние може да използва извънредни закони, за да събира данъци и да гарантира минимално ниво на разходите, но по-широкото въздействие е трудно да се предвиди.

Финансовият министър Антоан Арман предупреди във вторник, че временното законодателство ще повиши данъците за милиони домакинства и ще блокира планираните увеличения на разходите за някои приоритети, включително сигурност и земеделие.

След гласуването Льо Пен каза, че е готова да работи с друго правителство, стига то да работи с нейната партия за изготвянето на бюджета. „Този бюджет беше токсичен за французите“, каза тя в интервю за френска телевизия. Вместо това, каза тя, страната се нуждае от „бюджет, който е приемлив за всички“.

Барние стана първият френски премиер, загубил вот на недоверие от повече от 60 години. Единственият друг премиер, който беше свален по време на Петата република, беше Жорж Помпиду през 1962 г. и с подкрепата на могъщия президент Шарл дьо Гол той в крайна сметка беше преназначен.

Привържениците на Барние са по-малко във френския парламент

Льо Пен засилва натиска върху Макрон да подаде оставка като начин да излезе от задънената улица и да позволи на Франция да продължи напред.

„Зависи от неговата съвест да реши дали може да пожертва публичните действия и съдбата на Франция за собствената си гордост“, каза тя по време на дебата.

Макрон каза, че няма да се оттегли, докато мандатът му не изтече през 2027 г. и не може да бъде принуден да напусне поста си. Льо Пен е фаворит за следващите президентски избори според социологическите проучвания.

Възможни наследници на Барние:

Бернар Казньов: Бивш министър-председател и вътрешен министър при президента социалист Франсоа Оланд. Той вече беше смятан за възможен премиер това лято, преди Макрон да избере Барние. Издигането на Казньов потенциално може да помогне на Макрон да разбие левия блок.

Себастиен Лекорню: През 2022 г. той стана най-младият министър на отбраната след Френската революция. Той е лоялен привърженик на Макрон, който първоначално идва от дясноцентристката Републиканска партия. Умелият политик е министър, откакто Макрон стана президент, и управлява увеличението на военните разходи

Франсоа Байру: Ветеранът центрист е лидер на партията MoDem, ключов съюзник на Макрон в парламента. Понастоящем върховен комисар по правителственото планиране, Байру подкрепя пропорционалното представителство на парламентарните избори, което също е подкрепено от "Национален сбор" на Льо Пен.

Жан Кастекс: Бивш министър-председател при Макрон, известен с южнофренския си акцент и управленските си умения. В момента е ръководител на RATP, държавната компания, която оперира парижкото метро.

И накрая...

Барние: Макрон може да издигне отново напускащия премиер. Барние обаче изглежда се отказа във вторник. „Искам да служа“, каза той. „Но какво ще означава, ако падна утре и вдругиден съм отново тук, сякаш нищо не се е случило?“

√ Учените твърдят, че държавите не разбират концепцията за „нетни нулеви емисии"

По-рано този месец дипломатите от 197 държави се споразумяха за нови правила, които уреждат начина, по който те могат да купуват и продават квоти за неутрализиране на въглеродни емисии. Но докато обсъждаха тези правила, някои от най-

големите имена в науката за климата, които през 2009 г. дадоха определение за „нулеви нетни емисии", откриха, че нещо не е наред с математиката, залегнала в основата на тези дебати.

„Постигането на „нетна нула“ вече не означава това, което имахме предвид преди“, казва Майлс Алън, професор по геосистемни науки в Оксфордския университет, един от авторите на нова статия, публикувана миналия месец в списание Nature.

Техният нов анализ подкопава предположението, което е в основата на начина, по който държавите и компаниите следят емисиите - че тон въглероден диоксид е еднакъв навсякъде, независимо дали е разпръснат в атмосферата, вложен в дървесината на гората или изваден от въздуха и завинаги складиран дълбоко под земята. Тази заменяемост е в основата на пазарите на въглеродни емисии. Тя позволява тон въглероден диоксид в гората да бъде справедлива размяна за тон, изхвърлен в атмосферата.

Това правило се оказва твърде опростено и може да обезсмисли много добронамерени усилия за потребление с нулеви нетни емисии.

Объркването се дължи на един основен факт, свързан с функционирането на въглеродния цикъл на Земята: Учените знаят, че това, което човечеството изхвърля в атмосферата, не остава изцяло в нея. Средно по-малко от половината от това количество остава в атмосферата. Останалата част се насочва към земята и океана. За да проследят целия този въглерод - и как да разпределят отговорността за премахването му - учените водят две книги: една за природата и една за човечеството. Целият CO2, който се абсорбира всяка година в земята, дърветата и водата, е услуга, която планетата предлага, за да изчисти от въздуха миналите емисии на CO2 на човечеството. Така че тези изтегляния на въглероден диоксид отиват в книгата на природата.

Важно е да се подчертае, че земята и океаните поглъщат миналите емисии. Това означава, че на тях не може да се разчита да неутрализират и бъдещите емисии. Тук идва ред на разкритието: Възможно е държавите да са правили двойно отчитане. С други думи, излишно е държавите да претендират за признаване на квоти за CO2 за работата, която вече е извършена от сушата и океаните. Тези емисии вече са отчетени.

„Не можем да разчитаме, че те [емисиите] ще вършат две работи наведнъж. В това е смисълът“, каза Алън. „Ако ще разчитаме на тях, за да изчистим историческите си емисии... не можем в същото време да ги използваме, за да компенсираме бъдещите емисии от изкопаеми горива.“

Тези разлики между природното и индустриалното счетоводство се натрупват. Например, казва Алън, да разгледаме ситуация, в която - при използване на сегашното отчитане на въглеродните емисии - се очаква светът да се затопли с по-малко от 1,5 градуса по Целзий. Недостатъците в отчитането са толкова съществени, че биха могли да скрият още едно увеличение от 0,5 градуса. (Алън е също така председател на консултативния съвет на Puro.earth, регистър на въглеродни емисии).

Това счетоводно несъответствие има своите последствия. Първата от тях е, че се увеличава спешността да се спре изгарянето на изкопаеми горива, пишат авторите, или да се улови и погребе замърсяването с нови методи. Климатът, в който е израснало човечеството, се основава на милиони години въглища, нефт и газ, намиращи се под земята. Следователно основното решение е да ги оставим там, да уловим въглерода от комините и да го погребем трайно или да го почистим от въздуха.

Връщането на въглерода под земята е „геоложкото достигане до нетни нулеви емисии“ и това е, което авторите първоначално са имали предвид през 2009 г. Понастоящем нито една държава не се занимава с това.

Отделно от изгарянето на изкопаеми горива и улавянето на въглерод, пишат те, природата трябва да бъде оставена на мира, за да поглъща пасивно историческия въглероден диоксид. И цялата тази земя трябва да бъде запазена, незастроена, за да се задържи въглеродът в атмосферата и да се изтегли още повече. Богатите страни носят историческата отговорност да гарантират, че това ще се случи, пишат те.

Сякаш това не е достатъчно сложно, но историята не се изчерпва само с две счетоводни книги, в които въглеродът от миналото попада в природата, а въглеродът от бъдещето се улавя и складира под земята. Това е така, защото човешкото управление на земята, което намалява атмосферния въглерод, има стойност. С други думи, ако се докаже, че „управляваните земи“ поглъщат CO2, то тези тонове могат да бъдат приспаднати от емисиите, казват учените.

Какво означава „управлявана земя“ е трудно да се определи. Страните нямат единен стандарт и често обявяват цялата си земя за управлявана. Всъщност те претендират за толкова много земя, че е почти невъзможно да се предвиди

изпълнението на техните общи ангажименти. Възможно е те да си приписват емисии, които вече са вписани в природната книга.
Има и други причини, поради които съхраняването на въглерод в биосферата отстъпва на геоложкото съхранение, пишат те. Както горските пожари продължават да показват всяка година, в живите същества няма нищо постоянно. През 2023 г., най-горещата година в историята, дърветата и земята не са абсорбирали почти никакъв въглерод. Всяко потенциално забавяне на въглеродните абсорбатори на сушата и океана би оставило по-голямо количество да седи в атмосферата, което допълнително би влошило затоплянето.
Проверката на частните пазари на въглеродни емисии накара забележителните участници да напуснат, а други да се съсредоточат върху прякото намаляване на емисиите. Според Сасан Саачи, съосновател и главен изпълнителен директор на CTrees, научна организация с нестопанска цел, която иска да „проследи въглерода във всяко дърво на планетата“, тези пречки означават, че доброволните пазари на въглеродни квоти са изпреварили правителствата в мисленето за проблема в някои отношения.
Саасман Саачила нарече документа „навременно предупреждение“, въпреки че решаването на проблема „е трудно да се иска от държавите наистина да го спазват“. Научната общност трябва да има много по-добри препоръки.“
Документът обединява на едно място редица опасения на учените относно земеползването и отчитането на въглеродните емисии, казва Памела Макълви, професор от университета Рутгерс и сътрудник на Междуправителствената експертна група на ООН по изменението на климата. Това включва разделяне на начина, по който всеки отчита естественото и промишленото изтегляне на CO2. Държавите трябва да могат да приспадат от брутните си емисии на изкопаеми горива CO2, който се улавя постоянно, обратно в Земята. Но въглеродът, погълнат от сушата и океаните, не се брои за „геоложко достигане на нетни нулеви емисии“ и не трябва да се приспада от емисиите.
„Наистина трябва да се сравняват ябълки с ябълки и затова нека да се отнасяме към тях по този начин“, каза тя.
Трудно е да се мисли за реформи, които могат да отнемат и без това ограниченото финансиране от управлението на горите. „Ако мога да бъда сигурна, че можем да направим и двете неща едновременно“ - да достигнем геоложка нула и да запазим естественото черпене - „това би било идеално“.

Капитал

√ Промени в изискванията за вътрешен одит от 2025 г.: на фокус идва и киберсигурността

Вътрешният одит играе основна роля за подобряване на организационното управление, управлението на рисковете и контролните процеси. Чрез осигуряване на независима и обективна оценка на финансовите и оперативните дейности вътрешните одитори помагат за идентифициране на неефективности в бизнес процесите, намаляване на рисковете и гарантиране на съответствие с регулаторните изисквания. Това не само подобрява способността на компаниите да постигат стратегическите си цели, но също така защитава тяхната репутация и активи.
Независимо от целта индустрията или размера на организацията качественият и добре планиран одит е от съществено значение. За да бъде успешен един одит, екипът трябва не само да бъде опитен и добре подготвен, но и да се следва ясно установен процес, който гарантира спазването на добрите практики и независимостта на одиторите. Това представлява значителна възможност функциите на вътрешния одит да включат най-новите разработки в практиката и да стимулират модернизацията.
С нарастващата зависимост на бизнеса от дигитални системи идентифицирането на уязвимости, защитата на данни и предотвратяването на киберинциденти стават ключови за устойчивостта на бизнеса. Именно поради тази причина в началото на 2024 г. Институтът на вътрешните одитори публикува Глобалните стандарти за вътрешен одит. В основата им стоят 15 ръководни принципа, които позволяват по-ефективен и модерен вътрешен одит. В новите стандарти, които влизат в сила през януари 2025 г., институтът въвежда и допълнителни изисквания, с които се променя и задълбочава подходът към киберсигурността.
Какво е актуалното изискване?
Макар към настоящия момент стандартите за вътрешен одит да обръщат внимание на киберсигурността, с новите промени тя излиза на фокус поради все по-нарастващата важност на информационните технологии за голяма част от бизнесите.
Основна цел на киберсигурността е да защити конфиденциалността, целостта и достъпността на информационните активи на организациите, както и да подсили цялостната контролна среда с цел намаляване на риска от злонамерени действия.

Устройствата, мрежите, данните и чувствителната информация са критични компоненти за почти всички компании и последните проучвания показват, че дори когато кибератаките нямат пряко въздействие върху операциите, цялостният ефект върху бизнеса е значителен.

Кои са темите в киберсигурността, на които Институтът на вътрешните одитори обръща специално внимание?

Управление на киберсигурността

При изпълнение на целите на вътрешния одит, свързани с киберсигурността, вътрешните одитори следва да оценят адекватността на процесите за управление на рисковете в организацията по отношение на киберсигурността.

Това включва оценка на готовността на организацията да предотвратява, открива и реагира на потенциални кибератаки и/или инциденти. Киберзаплахите са сред най-значимите рискове за съвременните организации и е важно да бъдат интегрирани в общия процес по управление на риска, а не да се разглеждат изолирано, тъй като могат да окажат въздействие върху всички аспекти на бизнеса.

По-конкретно одиторите трябва да оценят дали:

- ***Всички заинтересовани страни са ангажирани да подобряват процесите за управление на риска в киберсигурността:***

Успешното управление на риска в киберсигурността изисква активно участие от всички заинтересовани страни, включително ръководството, IT отдела, юридическите и финансовите екипи. Съвместната работа на такъв многофункционален екип не само осигурява по-добро разбиране на риска от различни гледни точки и повишава общата ефективност на управлението на киберсигурността в организацията, но също така улеснява навременната идентификация и реакция към киберзаплахите. Постоянното споделяне на информация и обратната връзка между заинтересованите страни спомага за подобряване на процесите и намаляване на рисковете.

Области, в които организациите често изпитват затруднение и е необходимо да се обърне специално внимание, са управлението на рисковете, свързани с трети страни, както и класификация на данни, правилното унищожаване на информация и нейните носители.

- ***Има установени политики и процедури по киберсигурност, както и дали същите се актуализират периодично:***

Всяка организация трябва да има ясно дефинирани и утвърдени политики и процедури, свързани с киберсигурността, които да отразяват съвременните заплахи и да се съобразяват с международно признатите практики и рамки (NIST, ISO, COBIT и други). Тези документи трябва да се преразглеждат и актуализират редовно, като се вземат предвид новите технологии, промени в регулаторната рамка и натрупаният опит от реални заплахи или инциденти. Тази периодична актуализация гарантира, че организацията остава подготвена за нововъзникващи киберзаплахи.

Освен базисните основополагащи политики и процеси важно е компаниите да имат изградени ефективни процедури и инструкции, които да подпомагат служителите в изпълнението на техните задължения, касаещи киберсигурността. Ролите и отговорностите трябва да са ясно дефинирани, а актуализациите на целите и рисковете да се докладват периодично на висшето ръководството на компанията.

- ***Има ясно установени отговорности и дали същите се изпълняват от лица с необходимата квалификация и професионален опит:***

За ефективното управление на киберсигурността е от съществено значение отговорностите да бъдат разпределени между подходящо квалифицирани и опитни специалисти. Това означава, че всеки служител трябва да има съответните умения, опит и знания, за да изпълнява своите задължения. Редовното обучение и сертифициране на екипа е ключово за поддържане на високо ниво на експертни познания в динамичната област на киберсигурността.

- ***Ресурсите, с които се изпълняват процесите по управление на риска в киберсигурността, са достатъчни:***

Адекватните ресурси са от критична важност за успешното управление на киберрисковете. Осигуряване на достатъчно финансиране, достъп до съвременни технологии, наличието на опитни специалисти и време за ефективно прилагане на мерките за защита са съществена част от разпределението на ресурсите. Недостатъчните ресурси могат да доведат до пропуски в сигурността, които да поставят организацията в уязвимо положение пред потенциални кибератаки.

Управление на процесите за контрол

Необходимо е вътрешните одитори да оценят дали въведените контролни механизми в областта на киберсигурността отговарят на нуждите на организацията и дали ресурсите за изпълнението на тези контроли са приоритизирани правилно и са адекватно разпределени.

Част от областите, на които се обръща специално внимание:

- Как киберсигурността е интегрирана в жизнения цикъл на използваните информационни системи; Какви контролни механизми са въведени в организацията, за да подсигуряват участието на киберсигурността във всички фази на разработка или закупуване на нов софтуер
- Сигурното управление на използвания хардуер и устройства (преносими и настолни компютри, мобилни устройства); Вътрешните одитори трябва да оценят наличието и ефективността на релевантните защитни мерки: антивирусни програми, VPN, сложност и дължина на пароли, криптография
- Имплементираните контроли, касаещи устройствата, използвани в продукционната среда; Такива могат да бъдат: Управление на крайните и привилегированите потребители, мониториране на наличността и производителността на информационните системи (ИС), правилно и сигурно конфигуриране на използваните ИС, навременно обновление (patching)
- Въведените мрежови контроли, които адресират риска от неоторизиран достъп. Вътрешните одитори трябва да проверят конфигурацията на използваните мрежови устройства и да се уверят, че използваните технически и процесни контролни механизми са ефективни; Например: мрежова сегментация, употреба на защитни стени, контролиран отдалечен достъп и VPN, използването на технологии за предотвратяване и засичане (IPS/IDS) на пробиви в информационната сигурност
- Контролни механизми, гарантиращи интеграцията на киберсигурността с процесите за управление на промените, администрация на устройствата на крайните потребители и управление на функцията за "Service/Help Desk"
- Защита на физическата сигурност и въведените от организацията мерки; Например: изправността на оборудването на центъра за данни, наличието на резервен център за данни, оперативен център за сигурност (SOC) и други.

В новата версия на стандартите се обръща и специално внимание на проверяването на въведените механизми за реакция при инциденти, както и на процеса за безпроблемно и бързо възстановяване след настъпване на такива. Това включва и преглед на физическата обезпеченост и наличност на критичните информационни системи.

За правилното функциониране на контролите е от изключителна важност киберсигурността да не се разглежда като нещо, което е в тежест на основните бизнес функции, а като неразделна част от всички процеси на организацията, както и от всички етапи на жизнения цикъл на информационните системи. Постоянната комуникация между ръководството, екипите по управление на риска и бизнеса е единственият начин механизмите за киберсигурност да са интегрирани в компанията.

За да се постигнат тези цели, е необходимо екипът по вътрешен одит да бъде многофункционален и да включва специалисти с различни компетенции. Тези професионалисти трябва не само да имат задълбочени познания в управлението на киберрискове, но и да са достатъчно технически компетентни, за да могат ефективно да идентифицират потенциални пропуски и слабости, да оценят възможните последици и да предложат адекватни мерки за тяхното предотвратяване и минимизиране.

Новите изисквания подчертават важността на киберсигурността, като се стараят да интегрират управлението на киберрисковете с бизнеса и присъщите му предизвикателства. Ролята на вътрешните одитори в този процес е ключова, особено за оценката и усъвършенстването на тези процеси. Това е от съществено значение за изграждането на сигурна и стабилна контролна среда, отговаряща на съвременните заплахи.

√ Предложение: Лекарите да се задължат със закон да се обучават на новостите в специалността

Съсловната организация на лекарите - Българският лекарски съюз (БЛС), предлага на здравното министерство и на народните представители промяна в здравните закони, според която продължаващото медицинско обучение на лекарите да стане задължително. В момента България е една от деветте страни в Европейския съюз, в които участието в конгреси, конференции, обучения, лекции за повишаване на квалификацията, са изцяло доброволни. По думите на председателя на БЛС д-р Николай Брънзалов около 60% от действащите лекари у нас се обучават допълнително. Което означава, че останалите 40% пренебрегват това задължение. В същото време науката се развива със скорост, при която днешните открития в медицината след една година вече са стари. "Обществото има завишени изисквания към нас като съсловие. Медицината се развива, ние трябва да бъдем в крак с иновациите", каза д-р Брънзалов.

Какво представлява продължаващото обучение

В момента в България за продължаващото обучение отговаря БЛС, който го организира, като сключва договори с различни организации - здравни заведения, акредитирани за учебна дейност, научни организации, университети, фармацевтични

фирми и др. Според решение на Акредитационния съвет на БЛС стандартът за за продължаващото медицинско обучение изисква лекарите трябва да съберат 150 точки от участие в различни научни събития за три години. Събитията се точкуват по единна кредитна система, според която една кредитна точка е равна на 45 минути лекция или един академичен час.
Формите на обучения са разделени на категории, като най-предпочитаните са симпозиумите, конгресите, индивидуалните форми на обучение и практическите обучения и участие в упражнения, става ясно от думите на Николай Стоянов, началник на отдел "Продължаващо медицинско обучение" в БЛС.
Проблемът с доброволното обучение е, че в момента лекарите не носят отговорност, ако не четат нищо ново по специалността си и не се образоват през целия си професионален живот.
Здравният икономист Аркади Шарков коментира, че през 2021 г. в Швеция 35% от цялото население участва доброволно в продължаващо обучение, докато в България този показател е само 2% от населението. Средно за Европа 11% от населението участва доброволно в продължаващо обучение, като над 90% от лекарите в Европа участват всяка година в дейности за учене през целия живот.
Според Шарков основните бариери пред продължаващото обучение са недостатъчната подкрепа на работодателя, финансовите затруднения и липсата на време.
Призракът на отлъчването от съсловието
Това, което искрено притеснява противниците на задължителното продължаващо медицинско обучение, е, че съществуващите в други държави режими допускат отнемане на лиценза на лекарите да практикуват, ако не изпълняват стандартите за обучение. В някои от държавите, в които то е задължително по закон, съществуват режими, при които лекарите периодично да се явяват на изпити, например на всеки пет години и ако не го издържат, да нямат право да практикуват професията си, докато не се квалифицират по съвременните стандарти в специалността си.
Според статистиката продължаващото медицинско обучение е задължително в 13 държави в ЕС - Австрия, Люксембург, Чехия, Финландия, Франция, Германия, Унгария, Ирландия, Италия, Полша, Словакия, Словения и Нидерландия. Продължаващото обучение е доброволно в девет държави - България, Белгия, Кипър, Дания, Естония, Малта, Португалия, Испания и Швеция, в останалите пет държави действа хибриден модел между задължително и доброволно обучение на медиците.
Задължителните програми за обучение в тези държави се определят от различни органи - здравното министерство, професионалните асоциации, университетите, а лекарските съюзи и камари следят за това дали и колко са квалифицирани техните членове. В Германия например на всеки пет години лекарите са длъжни да съберат 250 кредитни точки от различни обучения, конгреси и курсове, в противен случай се отнема лицензът им да практикуват. Същото се случва в Италия и Франция.
Според заместник-министъра на здравеопазването д-р Бойко Пенков трябва да има не само санкции, но основно стимули за въвеждането на продължаващото медицинско обучение, например лекарите да получават различно заплащане в зависимост от квалификацията и познанията си.
По думите му за продължаващото медицинско обучение на лекарите в една болница и в момента отговаря директорът и е важно той да осигури време на лекарите за това обучение, а също така да се прецизира въпросът кой го заплаща, когато участията не са безплатни - болницата или самият лекар. И в момента множеството от обученията и участията в конгреси на лекарите, основно в държавни и общински болници, се покриват от фармацевтични компании или компании за апаратура и медицински изделия, а не толкова от болницата, в която работят.
"Досега имаше и своеобразна ревност към БЛС и неразбиране кой какво прави в продължаващото медицинско обучение между университетите, дружествата по специалности и лекарския съюз. Сега това не е така", коментира д-р Иван Маджаров, заместник-председател на Българския лекарски съюз. По време на дискусията колегите му поставиха и въпроса, че лекарите следва да получават платен отпуск, специално за да се обучават.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Тема: Кой печели от блокажа на парламента?; Гост - Съпредседателят на "Продължаваме промяната" Кирил Петков за "червените линии" и възможните компромиси

- Тема: След поисканата оставка: Директорът на столичното предприятие за третиране на отпадъци Николай Савов за организацията и достъпа до завода
- Тема: В Деня на доброволчеството - как държавата може да насърчи безвъзмездната помощ при кризи и подкрепата на хора в нужда.

БТВ, "Тази сутрин"

-

Нова телевизия, „Здравей България"

- Тема: Девети опит и девети провал. Може ли и без избран шеф на парламента да се стигне до процедура за връчване на мандати за правителство? Какви са вариантите за изход от патовата ситуация?
- Тема: Какъв бюджет за догодина предлага служебният кабинет? За кого ще има повече пари и как ще се запълни дупката в хазната?
- Тема: Напрежението с чумата по овцете расте. Какви действия ще предприемат властите, за да овладеят проблема?
- Тема: Тема: 7 малолетни и непълнолетни нападнаха жена с увреждания в дома й. Какво се знае за извършителите?

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*